

RAPPORT 2024
**Granskning av försystem
till ekonomisystemet
i Borås Stad**

Anna Sandström
Anna Duong

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställningar	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Revisionskriterier	3
1.5 Ansvarig nämnd/styrelse	3
1.6 Metod	4
1.7 Projektorganisation	4
2. GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1. Lagliga förutsättningar	5
2.1.1 Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)	5
2.2. Bokföringsrekommendationer	6
2.2.1 RKR R1 Bokföring	6
2.2.2 Dokumentation av redovisningssystem, RKR	6
2.2.3 Sidoordnad bokföring enligt bokföringslagen	7
2.2.4 Bokföringsnämndens vägledning	7
2.3 Kartläggning Försystem till ekonomisystem	7
2.3.1 Integration till ekonomisystemet	7
2.3.2 Beskrivning av försystem	8
2.4 Uppsättning av försystem	11
2.5 Enkät svar	11
2.5.1 Enkät svar från systemförvaltare, försystem, Borås Stad	11
2.6 Intervjuer	12
2.6.1 Vitec Fastighet	12
2.6.2 Smartbook	12
2.6.3 KomMa	12
3. STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR	13
4. KÄLLFÖRTECKNING	15
BILAGA 1	17
BILAGA 2	18

1. Inledning

1.1 Bakgrund

En väl fungerande bokslutsprocess är en grundläggande förutsättning för ett rättvisande bokslut. För att bokföringen ska kunna utgöra informations- och beslutsunderlag med en hög grad av tillförlitlighet krävs att bokföringen stäms av och analyseras löpande och i samband med bokslut.

Borås Stads redovisningssystem är komplext med många systembaserade delar i form av försystem som ska fungera tillsammans. Detta förstärker behovet av en dokumenterad och väl fungerande bokslutsprocess.

1.2 Syfte och frågeställningar

Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Huvudsakliga frågeställningar är:

- Finns tillräcklig dokumentation och processbeskrivning för respektive integration och för integrationerna totalt sett?
- Finns rutiner och arbetssätt som säkerställer att tillräcklig och spårbar räkenskapsinformation förs över från de externa systemen till ekonomisystemet?
- Genomförs tillräckliga kontroller på den räkenskapsinformation som förs över?
- Finns gällande avtal för respektive försystem?

1.3 Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta nämnder med försystem som integreras till ekonomisystemet Agresso.

1.4 Revisionskriterier

Revisionskriterier är kommunallagen, lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR), Bokföringslag (1999:1078) (BFL), samt Bokföringsnämndens (BN) vägledning. Revisionskriterier är även lokala beslut och styrdokument som berör området. Allmänna råd och riktlinjer från statliga verk och styrelser utgör även de revisionskriterier. Systembeskrivningar och manualer gällande försystem är även revisionskriterier.

1.5 Ansvarig nämnd/styrelse

Kommunstyrelsen är ansvarig huvudman och Servicenämnden är ansvarig för ekonomisystemets förvaltning. Ansvariga nämnder med försystem är utöver Kommunstyrelsen och Servicenämnden också Lokalförsojningsnämnden, Miljö- och konsumentnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Fritids- och Folkhälsönämnden, Kulturnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Arbetslivsnämnden, Sociala omsorgsnämnden samt Vård- och äldrenämnden.

1.6 Metod

Metoderna är kartläggning av system och integrationer till ekonomisystemet. Därutöver har dokumentstudier, enkäter samt intervjuer med systemförvaltare i berörda förvaltningar, Dataservice och Redovisningsservice på Servicekontoret genomförts. Under granskningen har samtliga berörda tjänstepersoner fått tillsänt sig ett faktautkast för kontroll av sakuppgifter.

1.7 Projektorganisation

Granskningen genomförs av projektledare Anna Sandström och projektmedarbetare är Anna Duong vid Revisionskontoret.

2. Granskningsresultat

2.1. Lagliga förutsättningar

2.1.1 Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 3 kap. 1 § anger att bokföringsskyldigheten innefattar att se till att det finns verifikationer för alla bokföringsposter samt systemdokumentation och behandlingshistorik specificerat i lagstiftningen.¹

Bokföringen ska, enligt 2 §, vara ordnad på ett sådant sätt att:²

- det ekonomiska utfallet av verksamheten kan jämföras med den budget som fullmäktige har fastställt,
- det finns förutsättningar för kontroll av kommunens eller regionens ekonomi och verksamhet, och
- statistik kan lämnas enligt lag eller annan författning.

Sidoordnad bokföring

Enligt LKBR kan bokföringen specificeras i en sidoordnad bokföring i den utsträckning det behövs för att ge en tillfredsställande överblick och kontroll.³

För varje ekonomisk händelse ska det finnas en verifikation. Har en kommun tagit emot en uppgift om den ekonomiska händelsen i en form som anges i LKBR, ska denna uppgift användas som verifikation, i förekommande fall kompletterad med uppgifter. Om det behövs med hänsyn till arten av den mottagna verifikationen, får bokföringen i stället grundas på en särskilt upprättad hänvisningsverifikation. Flera likartade ekonomiska händelser får dokumenteras genom en gemensam verifikation.⁴

Innehåll i verifikation

Verifikationen ska innehålla uppgifter om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad denna avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall ska verifikationen även innehålla upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

I verifikationen ska ett verifikationsnummer eller annat identifieringstecken ingå samt sådana övriga uppgifter som är nödvändiga för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda ekonomiska händelsen utan svårighet ska kunna fastställas.⁵

Om en verifikation rättas, ska det anges när rättelsen har gjorts och vem som har gjort den.⁶

¹ Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, 3 kap. 1 §

² Ibid, 3 kap. 2 §

³ Ibid 3 kap. 6 §

⁴ Ibid 3 kap. 8 §

⁵ Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, 3 kap. 9 §

⁶ Ibid, 3 kap. 10 §

Systemdokumentation och behandlingshistorik

Varje kommun ska upprätta sådana beskrivningar över bokföringssystemets organisation och uppbyggnad som behövs för att ge överblick över systemet (systemdokumentation), och sådana beskrivningar över genomförda bearbetningar inom systemet som gör det möjligt att utan svårighet följa och förstå behandlingen av de enskilda bokföringsposterna (behandlingshistorik).⁷

Enligt 12 § LKBR ska räkenskapsinformation bevaras och arkiveras. Det ska vara möjligt att utan svårighet kunna följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling. Det ska finnas möjlighet att få en enkel och tydlig beskrivning av bokföringens olika samband.⁸

Exempel på beskrivningar (dokumentation) är till exempel verifieringskedjor som syftar till att förstå vad som är det underlag som styrker redovisningsposten och hur man hittar från olika rapporter till underlaget. Detta omfattar till exempel hur olika koder används för att skapa resultat och balansräkning (kodplanen).

Andra beskrivningar är behandlingsregler som syftar till att förstå hur IT-systemen påverkar redovisningen. Vilka IT-system som hanterar bokföring och hur ofta huvudboken uppdateras bör framgå, som exempel var i kommunens försystem sker grundredovisningen.

2.2. Bokföringsrekommendationer

2.2.1 RKR R1 Bokföring

I ekonomiska händelser som bokförts och presenterats i registreringsordning i ett delsystem får i den systematiska sammanställningen bokföras och presenteras i sammandrag i en bokföringspost.⁹

Används en hänvisningsverifikation, ska det av hänvisningsverifikationen eller kommunens systemdokumentation framgå var den ursprungliga uppgiften om den ekonomiska händelsen förvaras.¹⁰

2.2.2 Dokumentation av redovisningssystem, RKR

Dokumentation av redovisningssystem beskrivs av Rådet för kommunal redovisning i RKR R1 Bokföring. Reglerna är samlade som bokföringsskyldiga enligt LKBR har att följa för att uppfylla de delar av bokföringsskyldigheten som rör löpande bokföring, verifikationer, arkivering av räkenskapsinformation samt systemdokumentation och behandlingshistorik.¹¹

Sidoordnad bokföring kan t.ex. behövas för att få en överblick över förhållandet till enskilda leverantörer och kunder, löner, lagertillgångar eller anläggningstillgångar. Kundfordringar och leverantörsskulder kan specificeras i reskontror och materiella och immateriella anläggningstillgångar i ett anläggningsregister.¹²

Den sidoordnade bokföringen kan antingen vara integrerad med den övriga bokföringen eller vara helt fristående. Integrerad bokföring innebär att bokföringssystemet automatiskt för över uppgifter mellan den sidoordnade bokföringen och den övriga bokföringen. Den sidoordnade bokföringen utgör en del av den löpande bokföringen och ska därför följas upp och stämmas av enligt bestämmelserna om avstämning.¹³

⁷ Ibid 3 kap. 11 §

⁸ Ibid 3 kap. 12 §

⁹ RKR R1 Bokföring, sid 5

¹⁰ Ibid, sid 12,

¹¹ RKR R1, 2019 (uppdaterad maj 2021), sid 4

¹² Ibid, sid 18

¹³ Ibid, sid 19

2.2.3 Sidoordnad bokföring enligt Bokföringslagen

5 kap. 4 § BFL stipulerar att vid bokföringen skall konton över tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital specificeras i en sidoordnad bokföring i den utsträckning det behövs för att ge en tillfredsställande kontroll och överblick.

5 kap. 11§ Företaget skall upprätta sådana beskrivningar över bokföringssystemets organisation och uppbyggnad som behövs för att ge överblick över systemet (systemdokumentation). Företaget skall också upprätta sådana beskrivningar över genomförda bearbetningar inom systemet som gör det möjligt att utan svårighet följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling (behandlingshistorik).

Om företaget har flera separata bokföringar, skall det av systemdokumentationen för varje bokföring framgå var uppgifter ur övriga bokföringar kan erhållas.

2.2.4 Bokföringsnämndens vägledning

Affärshändelserna ska enligt 5 kap. 1 § BFL bokföras på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna och överblicka verksamhetens förlopp, ställning och resultat. I de fall det behövs för att ge en tillfredsställande kontroll och överblick ska enligt 5 kap. 4 § BFL konton över tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital specificeras i en sidoordnad bokföring.

5 kap. 4 § BFL innebär att sidoordnad bokföring inte är obligatorisk för alla företag utan behovet får bedömas utifrån bl.a. företagets storlek, verksamhetens omfattning och bokföringssystemets uppbyggnad. Om företaget exempelvis använder ett bokföringssystem med delsystem så ska affärshändelserna bokföras och presenteras i sammandrag i systematisk ordning.¹⁴

Den sidoordnade bokföringen kan antingen vara integrerad med den övriga bokföringen eller vara helt fristående. Integrerad bokföring innebär att bokföringssystemet automatiskt för över uppgifter mellan den sidoordnade bokföringen och den övriga bokföringen. Den sidoordnade bokföringen utgör en del av den löpande bokföringen och ska därför följas upp och stämmas av enligt bestämmelserna från Bokföringsnämnden.¹⁵

I bilaga 1 finns exempel 2.4, från Bokföringsnämndens vägledning, som behandlar sidoordnad bokföring.

2.3 Kartläggning Försystem till ekonomisystem

I Borås Stad finns det för närvarande tolv system som integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4. Försystemen beskrivs kortfattat nedan.

2.3.1 Integration till ekonomisystemet

De olika försystemen som integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4 går via Dataservice och integrationssystemet TEIS. TEIS har Dataservice integrerat filer med sedan ekonomisystemet infördes i Borås Stad, år 2004. Dataservice roll, menar de själva, är att se till att önskade filer levereras från respektive försystem till uppsatt jobb i TEIS till en specifik mapp (Data Import), därifrån ansvarar generellt Redovisningsservice för att filerna läses in i systemet. Vad filerna innehåller är upp till varje förvaltning och Redovisningsservice att bestämma.

Agresso Unit4 är Borås Stads ekonomisystem som bland annat används för bokföring, fakturering, e-handel, betalningar, rapportering m.m.¹⁶

¹⁴ Bokföringsnämndens vägledning, 2.1, 2017-12-08, sid 15, <https://www.bfn.se/wp-content/uploads/2020/06/v113-2-bokforing-1.pdf>

¹⁵ Ibid, 2.14, sid 26

¹⁶ Borås Stads intranät: <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjanster/agressounit4erp.4.75a354171487efc43feb43d7.html>

2.3.2 Beskrivning av försystem

Försystemen som integreras till ekonomisystemet är:

Smartbook

(Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Kulturförvaltningen)

Smartbook är ett boknings- och bidragssystem som används främst av Fritids- och folkhälsoförvaltningen samt Kulturförvaltningen. Tjänsten beskrivs som att *”serva kunder som bokar anläggningar hos Borås Stad, vilket mestadels är föreningar av olika slag. Föreningar gör oftast säsongsbokningar, men det tillkommer även enstaka bokningar. Övriga kundgrupper är privatpersoner, företag och interna kunder inom kommunen.*

Privatpersoner kan använda Tjänsten till att primärt boka idrottsanläggningar och lokaler med anknytning till dem. Det finns även ett litet utbud av lokaler inom kultursektorn som ska kunna bokas. Därutöver ska man kunna ansöka om annan kommunalt samordnad verksamhet.

Gällande bidrag är det huvudsakligen föreningar som kan söka sådana.”¹⁷

AlkT och OL2

(Miljöförvaltningen)

AlkT och OL2 är två system som hanterar Miljöförvaltningens fakturering och debitering av tillsynsavgifter, inom områdena serveringstillstånd, tobaksförsäljningstillstånd, folköl, receptfria läkemedel, e-cigarett och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter.¹⁸ Alla som har stadigvarande serveringstillstånd ska lämna restaurangrapport senast 1 mars varje år för registrering. När de flesta rapporterna är ”nedtankade” från Folkhälsomyndigheten skapar man preliminär debitering i AlkT-programmet, som sedan efter slutlig markering kan debiteras via ekonomiintegration.¹⁹

Byggr

(Samhällsbyggnadsförvaltningen)

Byggr är fundamentet i bygglovshanteringen med avancerade funktioner och inställningsalternativ för handläggning. Byggr stöttar och stärker bygglovsorganisationen. Systemet kan hantera parallella diariet och flera förvaltningars ärenden. Byggr kan koppla e-post, befintliga digitala dokument och andra filer som inskannade handlingar och ritningar till ett ärende. Det går även att skapa word-dokument från ett ärende och hämta data från ärendet via egenkonstruerade mallar.

Byggr kan integreras med e-tjänster, digital stämpling och digital signering av handlingar för att hela processen ska bli digital. Genom att integrera systemet mot fastighetsregister, kommuninvånarregister och kartor blir även grannhörandeprocessen betydligt enklare.²⁰

¹⁷ Borås Stads hemsida: <https://www.boras.se/upplevaochgora/foreningsliv/4.461763c21582ce0434bb2b4.html>

Bilaga 1 Verksamhetsbeskrivning Boknings- och bidragssystem

¹⁸ Manualer samt rutinbeskrivningar, internt i Borås Stad, inskickat 2023-09-29 vid besvarande av enkät.

¹⁹ Manual och rutinbeskrivning Restaurangrapportering, Miljöförvaltningen, 2023-05-22

²⁰ Sokigo: <https://sokigo.com/produkter/byggr/>

Ecos2

(Miljöförvaltningen)

Ecos2 är ett ärendehanteringssystem som hjälper tillsynspersonal utföra kontroller samt ta fram efterföljande dokumentation och avgiftshantering. Systemet ger en samlad bild över pågående/ avslutade ärenden och underlätta planering. Ecos2 visar ärende- och tillsynshistorik samt planerade tillsyn, brister, förelägganden, åtgärder m.m.²¹

Heroma

(Servicekontoret)

Heroma är Borås Stads personal- och lönesystem. Heroma hanterar alla anställningar, schema- och bemanningsplanering, löneadministration, statistik, e-rekrytering och dokumentation i rehabiliteringsärenden.²²

IST Extens

(Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen)

Programmet Extens är ett grundsystem för elevregistrering som används av de tre utbildningsförvaltningarna i Borås Stad.²³ Extens är förskolornas och skolornas administrativa system som hanterar ett antal funktioner bl.a. beräkning av fakturaunderlag för barnomsorgsavgifter samt fördelning av skolpeng till friskolor samt kommunala skolor. Förvaltningarna använder systemet för elevregistrering, resursfördelning, betyg och nationella prov.

KomMa

(Servicekontoret)

KomMa är Servicekontorets försystem där hanteras debiteringar av ett flertal tjänster, främst från avdelningarna Fordon Förråd Verkstad, Dataservice, Entreprenad, och delvis också från Personal- och Löneservice.²⁴ KomMa verksamhetssystem täcker stora delar av Servicekontorets hantering av digital, mobil och effektiv administration i olika delar av teknisk förvaltning/intern serviceförvaltning.²⁵

PlanIT/Solen

(Tekniska förvaltningen)

PlanIT är ett digitalt bokningssystem avseende färdtjänst. Den som blivit beviljat ett färdtjänstillstånd kan logga in och boka samt avboka resor genom bokningssystemet.²⁶

Solen är det program som handläggning av färdtjänstillstånd görs i. Bokningarna görs i ett program som heter Planet och allt efterarbete, bland annat kundfakturafiler som skickas till Agresso, görs i Pluto. Sedan sammanställs totala reseinformationer, som kommit från Planet och sparats i Pluto, i en annan fil när avdelningen kör kundfaktureringen. Dessa båda filer skickas sedan via TEIS till Agresso när körningen av filerna är klar.

²¹ <https://sokigo.com/produkter/ecos/>

²² <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjanster/heroma.4.75a354171487efe43feb44b6.html>

²³ Borås Stads intranät: <https://guider.boras.se/smartass/5461.guide?pageNumber=1>

²⁴ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjanster/kommadebiteringshistorik.4.1a052cd6179eb5938e966d0d.html>

²⁵ <https://www.fristadkonsult.se/KomMaVerksamhetssystem>

²⁶ <https://www.boras.se/omsorgochstod/fardtjanstochriksfardtjanst/fardtjanst.4.793892fe158af8a7e7026f06.html>

StudyAlong

(Kulturförvaltningen)

StudyAlong är ett verksamhetssystem för kultur- och musikskolor levererat av StudyAlong AB. Verksamhetssystemet hanterar kommunikation, administration, elevhantering och pedagogik.²⁷

Vitec

(Lokalförsörjningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen)

Vitec Fastighet, som används av Lokalförsörjningsförvaltningen, är en leverantör av mjukvara för byggnads- och fastighetsbranschen.²⁸ Verksamhetssystemet är ett systemstöd för hantering av uthyrning, tekniska förvaltning, energi och hållbarhet samt ekonomi för fastighetsbolag.²⁹

Vitec Mark, som används av Mark- och exploateringsavdelningen på Samhällsbyggnadsförvaltningen, för administration av arrenden och tomträtter.

Viva

(Vård- och äldreomsorgen, Sociala omsorgsförvaltningen, Individ- och familjeomsorgsförvaltningen, Arbetslivsförvaltningen)

Viva är Borås Stads verksamhetssystem för vård och omsorg. Viva är processororienterat och ger stöd för verksamheterna i deras arbetsprocesser och arbetsflöden. Verksamhetssystemet används inom samtliga lagrum och flöden i Borås Stad.³⁰

---

²⁷ <https://stage3.studyalong.se/om/>

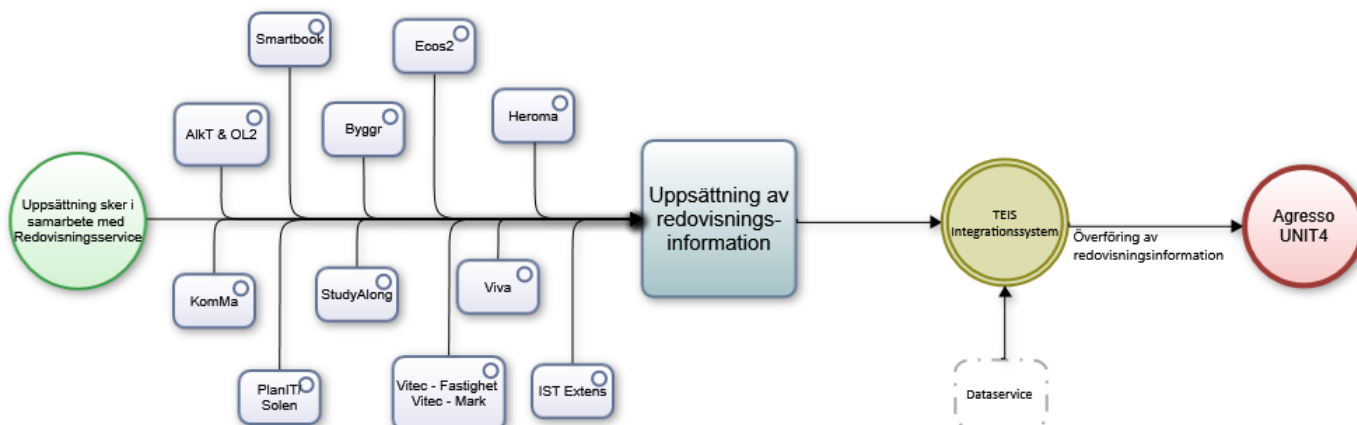
²⁸ <https://www.vitecsoftware.com/affarsenheter/vitec-fastighet/>

²⁹ <https://www.vitec-fastighet.com/systemstod-tjanster/>

³⁰ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/itvardochomsorg3030/system/viva.4.4379bcdf16363231e8b44c79.html>

2.4 Uppsättning av förssystem

I figur 1 beskrivs processen vid överföring till ekonomisystemet Agresso Unit4.

Figur 1 Försystemen uppsätts och överförs till ekonomisystemet Agresso Unit4.

Beskrivning processkarta

Processkartan ovan beskriver generellt flödet från försystemen till ekonomisystemet Agresso Unit4. Samtliga system har på ett eller annat sätt fått hjälp av Redovisningsservice vid uppsättningen av bokföringsinformation som ska föras över från försystem till ekonomisystemet. Överföringen sker sedan via integrationssystemet TEIS, som administreras av Dataservice. Sedan ser Redovisningsservice till att försystemets information överförs till ekonomisystemet. Överföringen av redovisningsinformation kontrolleras sedan av Redovisningsservice att filen inkommit till ekonomisystemet utan felaktigheter. I vissa fall kontrollerar försystemens systemförvaltare själva dessa filer. Slutdelen av integrationerna till ekonomisystemet ansvarar Redovisningsservice för. Gällande ett par av försystemen gör Redovisningsservice även intern kontroll av filerna, d.v.s. att även innehållet i filen är korrekt. Gällande ett av försystemen har Redovisningsservice identifierat fel vid fakturering och utbetalning vilket sedan förvaltningen rätt ut.

Flera av förvaltningarna, sex stycken, har upprättat egna processbeskrivningar. Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Kulturförvaltningen, Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, Tekniska förvaltningen, Lokalförvaltningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen hänvisar till systemleverantörens systemdokumentation.

2.5 Enkät svar

2.5.1 Enkät svar från systemförvaltare, försystem, Borås Stad

Enkät svaren visar att samtliga försystem och dess moduler är uppsatta med hjälp av Redovisningsservice utom ett av systemen, där inget svar angetts om hur det är uppsatt. Enligt Redovisningsservice behöver alla försystem som integreras med Agresso ekonomisystem en medverkan från Redovisningsservice och konsult från Agresso. Stadsrevisionen noterar därutöver att olika information från försystemen förs över till ekonomisystemet.

Enkät svaren visar att flera av förvaltningarna har egna processbeskrivningar, manualer och andra rutinbeskrivningar. Några av förvaltningarna har inte egna processbeskrivningar, utan hänvisar till systemdokumentation och manualer som leverantörer av systemen levererat.

Se vidare i bilaga 2, där samtliga enkät svar finns förtecknade i en tabell.

2.6 Intervjuer

En handfull intervjuer har hållits med tjänstepersoner som företräder försystem på olika sätt, systemförvaltare, handläggare m.fl.

Dataservice uppger att försystemen levererar olika mycket information till ekonomisystemet Agresso Unit4. Intervjuade menar att detta beror på att det är olika mycket information som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från försystemen. Detta beror delvis på vilken information försystemet respektive ekonomisystemet klarar av att överföra. Enligt intervjuade ser detta olika ut för olika system. Med utgångspunkt i risk- och väsentlighetsanalys har tre system valts ut för fördjupade intervjuer om dessa system.

2.6.1 Vitec Fastighet

På en av förvaltningarna pågår ett projekt i samband med konsult där utgångspunkten är att själva faktureringen ska ske från försystemet medan reskontran ligger i ekonomisystemet. Detta antas avhjälpa den avstämningsproblematik som finns i nuläget mellan hur bokföringen är uppsatt i Vitec och Agresso och underlätta den administrativa hanteringen kring detta. Det är ett sätt att säkerställa att rätt debiteringsinformation finns i ekonomisystemet. Enligt intervjuade på denna förvaltning så kan detta arbetssätt förenkla administrationen och säkerställa att nödvändig säkerställd redovisningsinformation förs över. Intervjuade menar även att tidigare avstämningsproblem mellan systemen på det sättet kan lösas.

2.6.2 Smartbook

Det andra systemet, där nuvarande systemförvaltare har intervjuats, har haft mycket hjälp av såväl leverantören som Redovisningsservice vid upprättande av redovisningen från försystemet till ekonomisystemet. Systemförvaltaren för systemet menar att det nya systemets uppsättning är generellt tidsfrigörande och halvautomatiserat. Utbetalningen sker via ekonomisystemet och de får hjälp av leverantörsansvarig på Redovisningsservice för avstämning och redovisning. Utbetalningarna ska attesteras av två handläggare eller en handläggare och förvaltningschef, tvåhandsprincipen gäller för systemet.

2.6.3 KomMa

Det tredje systemet har kommunen haft sedan år 1992. Enligt intervjuade blir bokföringen klumbokförd, p.g.a. att Agresso Unit4 inte riktigt kan leverera all den information som försystemet skulle behöva ha med på fakturorna. Förvaltningen lägger till bilagor manuellt för att få med den information som behövs eftersom ekonomisystemet inte klarar av all information som förvaltningen vill ska finnas med.

Förvaltningen uppdaterar SLA-avtal (Service Level Agreement) med Dataservice och konsulten löpande varje år.

3. Stadsrevisionens bedömningar

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Bedömningar utgår ifrån granskningens frågeställningar nedan.

Finns tillräcklig dokumentation och processbeskrivning för respektive integration och för integrationerna totalt sett?

Granskningen visar att sammanlagt tolv försystem integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4 via integrationsmodulen TEIS. Integrationen hanteras i huvudsak av Dataservice. Det finns inte någon övergripande processkartläggning avseende hur försystemen påverkar ekonomisystemet eller redovisningen. Endast hälften av förvaltningarna som har försystem har upprättat egna processbeskrivningar i detta avseende. Andra förvaltningar hänvisar processbeskrivningar till systemleverantörens systemdokumentation. Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska leva upp till Bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförörjningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Finns rutiner och arbetsätt som säkerställer att tillräcklig och spårbar räkenskapsinformation förs över från de externa systemen till ekonomisystemet?

Rutinerna för filöverföring är enligt vittalande i granskningen tydliga och säkerställda från Dataservice vid Servicenämnden. I granskningen framkommer dock att olika försystem levererar olika mycket information till ekonomisystemet Agresso Unit4. Det ska enligt Bokföringslagen vara möjligt att utan svårighet kunna följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling och upprättande. Bokföringen ska vara enhetlig för samtliga försystem, i den mån det är möjligt utifrån försystemens eventuella begränsningar. Granskningen visar dessutom att för ett försystem (KomMa) behöver förvaltningen lägga till bilagor manuellt för att få den information som behövs eftersom ekonomisystemet inte klarar av all information.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att spårbarheten i försystemet KomMa:s transaktioner behöver utvecklas. Detta för att uppfylla gällande regelverk på verifiering i ekonomisystemet.

Genomförs tillräckliga kontroller på den räkenskapsinformation som förs över?

När det gäller kontroller genomför Redovisningsservice vid Servicenämnden kontroller av totalsumman för alla försystems filer som överförs till ekonomisystemet. Merparten av förvaltningarna gör dock inga egna kontroller utöver den avstämning som Redovisningsservice gör. Några av förvaltningarna genomför regelbundna stickprov, som en del av förvaltningens interna kontroll. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas. Stadsrevisionen rekommenderar att kontroller även utförs av annan än systemägaren/förvaltaren av försystemet.

Finns gällande avtal för respektive försystem?

Det framkommer i granskningen att det finns skriftliga avtal för samtliga försystem. Stadsrevisionen noterar dock att flera av avtalen inte är uppdaterade sedan 2014/2015. Ett förbättringsområde är enligt Stadsrevisionens bedömning att se över dessa avtal, och säkerställa att de innefattar aktuell och relevant information.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha aktuell processbeskrivning. Detta för att leva upp till Bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförsörjningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Anna Sandström
Granskningsansvarig
Certifierad kommunal yrkesrevisor

4. Källförteckning

Lagar och förordningar

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)

Rådet för kommunal redovisning (RKR) R1 bokföring

Bokföringslagen (1999:1078)

Ekonomisystem

Agresso - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/agressouni-t4erp.4.75a354171487efe43feb43d7.html>

Försystem till ekonomisystemet

Smartbook - <https://www.boras.se/upplevaochgora/foreningsliv.4.461763c21582ce0434bb2b4.html>

Bilaga 1 Verksamhetsbeskrivning Boknings- och bidragssystem

AlkT och OL2 - Manualer samt rutinbeskrivningar, internt i Borås Stad, inskickat 2023-09-29 vid besvarande av enkät. Manual och rutinbeskrivning Restaurangrapportering, Miljöförvaltningen, 2023-05-22

Byggr - Sokigo: <https://sokigo.com/produkter/byggr/>

Ecos2: <https://sokigo.com/produkter/ecos/>

Heroma - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/heroma.4.75a354171487efe43feb44b6.html>

IST Extens - Borås Stads intranät: <https://guider.boras.se/smartass/5461.guide?pageNumber=1>

KomMa - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/kommadebiterings-historik.4.1a052cd6179eb5938e966d0d.html>

<https://www.fristadkonsult.se/KomMaVerksamhetssystem>

PlanIT/Solen:

<https://www.boras.se/omsorgochstod/fardtjanstochriksfardtjanst/fardtjanst.4.793892fe158a-f8a7e7026f06.html>

StudyAlong: <https://stage3.studyalong.se/om/>

Vitec: <https://www.vitecsoftware.com/affarsenheter/vitec-fastighet/>

<https://www.vitec-fastighet.com/systemstoed-tjaenster/>

Viva - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/itvardochomsorg3030/system/viva.4.4379bcaf16363231e8b44c79.html>

Intervjuer

Intervju 1 och 2 med representanter för Förvaltning 1 2023-06-28

Intervju 3 och 4 med representanter för Förvaltning 2 2023-11-21

Intervju 5, 6 och 7 med representanter för Förvaltning 3 2023-11-21

Intervju 8 och 9 med representanter för Förvaltning 4 2023-11-25

Enkäter

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 1 – 2023-09-18

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 2 – 2023-09-21

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 3 – 2023-09-25

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 4 – 2023-09-26

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 5 – 2023-09-28

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 6 – 2023-09-29

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 7 – 2023-10-02

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 8 – 2023-10-12

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 9 – 2023-10-13

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 10 – 2023-11-06

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 11 – 2023-11-20

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 12 – 2024-01-18

Övrigt

Bokföringsnämndens Vägledning till BFNAR 2013:2, 2017-12-08

Bilaga 1

Exempel 2.4 Sidoordnad bokföring – kundreskontra

Förutsättningar:

Ett tjänsteföretag har en årlig nettoomsättning på 9 mkr. Företagets ekonomiavdelning sköter fakturahanteringen och bokföringen. Företaget använder ett standardiserat bokföringsprogram med en integrerad modul för fakturering och kundreskontra (sidoordnad bokföring). Företaget upprättar samtliga utgående fakturor i faktureringsprogrammet, normalt ca 2000 fakturor per år.

Tänk så här:

Affärshändelserna ska enligt 5 kap. 1 § BFL bokföras på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna och överblicka verksamhetens förlopp, ställning och resultat. I de fall det behövs för att ge en tillfredsställande kontroll och överblick ska enligt 5 kap. 4 § BFL konton över tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital specificeras i en sidoordnad bokföring.

Företaget har ett stort antal kunder. För att kunna uppnå en tillfredsställande kontroll och överblick över kundfordringarna bedömer företaget att det behöver ha en sidoordnad bokföring, kundreskontra, som visar fordringsförhållandet till varje enskild kund.

När faktureringen är klar uppdateras kundreskontran automatiskt med uppgifterna i de utgående fakturorna. Efter uppdateringen visar kundreskontran omfattningen och sammansättningen av företagets fordran på varje enskild kund. Uppgifterna i de utgående fakturorna överförs samtidigt automatiskt till bokföringsprogrammet för presentation i både registreringsordning och i systematisk ordning. När företaget får betalt från kunden registreras inbetalningen kundreskontran samtidigt som uppgifterna överförs automatiskt till bokföringsprogrammet för presentation i registreringsordning och systematisk ordning.³¹

---

³¹ Bokföringsnämndens vägledning, exempel 2.4, 2017-02-08, sid. 99, <https://www.bfn.se/wp-content/uploads/2020/06/v113-2-bokforing-1.pdf>

Bilaga 2 Enkätvar från systemförvaltare, försystem, Borås Stad

Försystem	Integreras via	Uppsatt med hjälp av	Information som integreras	Processbeskrivning	Uppdaterade avtal
Actor Smartbook	Dataservice, även Redovisningsservice och leverantören till hjälp.	Redovisningsservice.	Fakturor för idrottsanläggningar och utbetalning av bidrag, via Agresso.	Smartbook har inte dokumenterats/ uppritats i Canea.	Ja.
AlkT och OL2	Skapas integrationsfil som läses in med hjälp av Dataservice.	Leverantören av systemen, (Ekonomiintegrationsdokument bifogat). Med hjälp av redovisningsservice.	Debitering av avgifter.	Egen processbeskrivning och manualer.	Ja.
Byggr	Överföringen sker från ByggR via TEIS och läses sedan in i Agresso av Redovisningsservice.	Bygglovshandläggare/ administratör, ekonom, IT-samordnare, redovisnings-service samt konsulter från Sokigo och Agresso har tillsammans utformat information till Agresso.	Fakturering av bygglov samt mätningsuppdrag.	Egen processbeskrivning.	Ja.
Ecos2	Miljöförvaltningens system Tekos och Redovisningsservice.	Redovisningsservice och systemleverantören. Uppfyller lagkrav.	Fakturering av miljö- och hälsoskyddstillsynsavgifter.	Egen processbeskrivning samt kopplingsbeskrivning.	Ja.
Heroma	Skapas integrationsfil som läses in med hjälp av Dataservice.	Obligatoriska koddelar i Agresso, uppsatt med hjälp av Redovisningsservice.	Löneuppgifter och lönefil, samtliga löneutbetalningar.	Egen processbeskrivning.	Ja (2015).
IST Extens	Skapas integrationsfil som läses in med hjälp av Dataservice.	Vid uppsättning av en integration medverkar alltid både resurser från det integrerande systemet och Redovisningsservice och agresso-konsult.	Barnomsorgs/skolavgifter, betalning av ersättning till friskolor m fl. Canea processkarta finns för förskolan/ Servicekontorets verksamheter.	Systemdokumentation, ej egen processbeskrivning.	Ja (2014).
KomMa	Integrationsunderlag integreras via Teis, Dataservice.	Dataservice och Redovisningsservice.	Tre integrationer – kostnadsfördelning, externa kundfakturor och internfakturor.	Egna integrationsunderlag.	Ja (uppd 2023, grundavtal från 1992)
PlanIT\Solen	Dataservice, Teis.	Med hjälp av Redovisningsservice på Servicekontoret, leverantören och konsult.	Tekniska förvaltningens kundfakturor för färdtjänst.	Nej, inga processbeskrivningar.	–
StudyAlong	Dataservice, Teis.	Leverantör och Redovisningsservice.	Kulturförvaltningens musikskoleavgifter m.m.	De regler, processer och styrdokument som gäller är samverkat mellan leverantör och kundreskontran.	Ja, nytt system.
Vitec Fastighet	Dataservice, Teis.	Dataservice och förvaltningen. Enligt leverantörens avtal finns beslut om verktyg/molntjänst.	Lokalhyror.	Ingen egen processbeskrivning, leverantörens systembeskrivning.	Ja (2014).
Vitec Mark	Dataservice, Teis.	Vet ej.	Arrenden och tomträtter.	Ingen egen processbeskrivning, leverantörens systembeskrivning.	–
Viva	Dataservice, Teis, faktureras via Agresso.	Obligatoriska koddelar i Agresso, uppsatt med hjälp av Redovisningsservice och systemadministratör för Viva.	Debiteringskörning för omsorgsavgifter och ersättningar, köp/sälj-fördelning.	Egna processbeskrivningar.	Ja.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen